

Maahanmuutto- ja eurooppaministeri Astrid Thors

Luetaan yhdessä kampanjan avauksessa 4.9.2007

Vi läser tillsammans

Kiasman aukio

LUETAAN YHDESSÄ; MAAHANMUUTTAJANAISTEN LUKU- JA KIELITAITON EDISTÄMINEN

Aluksi haluan lausua lämpimän kiitoksen Unifemille ja Zonta -järjestöille, että olette yhdistäneet voimanne edistääksenne maahanmuuttajanaisten ja -tyttöjen luku- ja kielitaitoa. Samalla kun tuemme näitä taitoja, edistämme myös naisten ja tyttöjen sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Ett hjärtligt tack till Unifem och Zonta för att ni slagit ihop era påsar för att främja läskunnigheten bland invandrarkvinnor och -flickor. Ni skapar ett alldeles nytt sätt att integrerar invandrare och ni når de som allra bäst behöver stöd av samhället - men som pga av olika orsaker faller mellan näten - eller helt enkelt inte får uppgifter om den utbildning som finns.

Me suomalaiset naiset jos kukaan tiedämme lukemisen merkityksen ja voimme myös kiittää kaukaa viisaita kirkonisiämme, jotka aikoinaan asettivat lukutaidon avioliiton edellytykseksi. Se teko on maamme edistymisen kannalta ollut aivan keskeinen.

Tietäen, miten tärkeä lukutaito on, YK-järjestöt ovat yleensä panostaneet tyttöjen lukutaitoon – tätä me teimme myös Suomen Unicefissa kun toteutimme laajat ”tytöt kouluun” kampanjat - ehkä muistatte tytön, jonka tukkapalmu muuttui kahleiksi.

Mutta luku- ja kirjoitustaito on myös perusedellytys, jotta onnistuisimme työssä tyttöjen kaikenlaisessa väärinkäytön estämisessä.

Luku- ja kirjoitustaidon saavuttaminen on pitkä prosessi, aikuisena vieraassa yhteisössä ja vieraalla kielellä vielä pitempi. Silti se on jopa elintärkeä; osallisuus yhteiskunnassa edellyttää mahdollisuutta kommunikoida kantaväestön kielillä, ja kielen oppimiseen liittyy myös luku- ja kirjoitustaito. Suomen kaltaisessa informaatioyhteiskunnassa lukutaito on välttämätön – mukaan lukien meidän itsepalveluyhteiskunnassa, jossa lähdemme siitä, että tuotteissa on kirjallista tietoa – harvassa ovat myyjät, jotka pystyvät auttamaan.

Osallisuus on siten saatava kaikkien maahanmuuttajanaisten ulottuville ottaen huomioon myös sen, että naiset pääosin kantavat suuren vastuun lapsista ja toimivat perheiden yhdistävänä voimana. Naisten/perheenäitien kielitaidon puute ja luku- ja kirjoitustaidon puute vaikuttavat myös toisen polven pärjäämiseen.

Eikä vähiten – ilman suomalaista kotimaista kielitaitoa, mukaan lukien kirjallista osaamista, ei voi saada Suomen kansalaisuutta.

Suomeen muuttaneiden henkilöiden joukossa on henkilöitä, jotka ovat täysin tai osittain luku- ja kirjoitustaidottomia. Luku- ja kirjoitustaidottomia on erityisesti Euroopan ulkopuolelta tulleiden (pakolaisten) joukossa. Kirjaimiston erilaisuus ja kielitiedon puute korostavat näitä ongelmia.

Luku- ja kirjoitustaidon puute on myös leimallisesti naisten ongelma: valtaosa luku- ja kirjoitustaidottomista on naisia. Nämä naiset ovat usein myös perheellisiä, jopa suurperheiden äitejä ja heidän joukossaan myös yksinhuoltajia

Suomessa asuvien luku- ja kirjoitustaidottomien henkilöiden määrä ei ole tarkkaan tiedossa, arviot liikkuvat muutaman tuhannen paikkeilla. Uusia tulokkaita ilman näitä taitoja tulee vuosittain maahan n 500.

Määrittelemisen on kuitenkin vaikea. Luku- ja kirjoitustaidottomiin voidaan lukea myös vähän koulutusta saaneet, joiden pohjakoulutus ei anna riittäviä valmiuksia uuden kielen oppimiseen luetun ja kirjoitetun tasolla Suomessa.

Työhallinnon tietojen mukaan vuonna 2006 luku- ja kirjoitustaidon opetusta on järjestetty 702 henkilölle. Muussa kun työvoimapolitiittisessa koulutuksessa (esim. työväenopistoissa) on ollut runsaat 200 henkilöä.

Tämän lisäksi kunnat ovat arvioineet, että noin 250 henkilöä vuosittain on koulutuksen tarpeessa, mutta ovat jääneet sitä vaille, koska ovat työvoimapolitiittisen koulutuksen ulkopuolella (eivät ole siis luettavissa työvoimaksi).

Opetushallituksen uuden opetussuunnitelmasuosituksen (2006) mukaan luku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten maahanmuuttajien koulutuksen laajuus on 200 päivää eli 1400 tuntia, ts 40 op v. Siihen kuuluu 5 opintokokonaisuutta, kielen opetuksen lisäksi mm. arjen taidot ja elämänhallinta, yhteiskunta- ja kulttuuritietous sekä työelämä ja opiskeluvälmiudet.

Kuten moni muukin maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvä kysymys, koulutuksen hyvä toimeenpano vaatii laajaa hallinnollista yhteistyötä, jota eri tahot ovat yrittäneet ratkaista pitkään. Lopullista ratkaisua, onko tämä opetus osa perusopetusta, ei ole vielä tehty.

Lähes kaikki asiantuntijat ovat kuitenkin sitä mieltä, että aikuisten lukutaito-opetus on osa perusopetusta ja siten sen tulisi olla opetusviranomaisten vastuulla. Näin voidaan turvata sekä opetuksen sisältö, ja huomioida parhaalla tavalla myös esim. opettajien kelpoisuudet ja opetusmenetelmät. Opetusmenetelmät eivät ole yhdentekeviä: opetuksen pitäisi olla käytännönläheistä ja välttää liikaa teoreettisuutta.

Mutta käyttäjien kannalta ehkä tärkeintä: tavoitteena tulee olla pidempiä kursseja ja vähemmän päivätunteja!

Myös maahanmuuttajien omat yhteisöt olisi saatava tukemaan luku- ja kirjoitustaidon hankkimista. Asia on monelle arka – koulu on saattanut jäädä kesken monestakin erisyistä. Eri kulttuureista tulevilla on erilaisia näkemyksiä tyttöjen/naisten kouluttamisesta yleensäkin, yleisesti voi kuitenkin sanoa, että maahanmuuttajilla (ja pakolaisilla) on vahva motivaatio uudessa asuinmaassaan kotoutua ja kouluttautua. Silti sukupuoliroolit voivat vaikeuttaa koulutukseen lähtemistä, tähänkin kysymykseen voisivat maahanmuuttajien omat järjestöt ja yhteisöt vaikuttaa.

Det är väldigt viktig att vi anpassar undervisningen -både till form, innehåll och kringsservice så att trösklarna för kvinnorna är så låga som möjligt - att man trots ansvar för barn och familj kan delta i utbildningen. Och att det skapas ett förtroende mellan utbildarna, eleverna och deras familjer.

Min hjärtliga välgångsönskan till er kampanj. Må den vara framgångsrik och nå så många som möjligt.

Vielä kerran kiitos Unifemille ja Zontille, että olette käynnistäneet kampanjan ja haastaneet meidät mukaan! Te luotte vapaaehtoisverkoston kautta aivan uusia väyliä kotoutumiseen ja sitä tukeviin sosiaalisiin verkostoihin.

Paljon onnea ja menestystä kampanjallenne. Ennen kaikkea toivomme, että saamme mukaan opetukseen kaikki ne, jotka tarvitsevat opetusta.